

BULETIN INFORMATIV URBACT

iunie 2010 nr.8

BULETIN INFORMATIV URBACT

- Utilizarea standardelor de proiectare pentru obținerea unor rezultate de succes în domeniul locuirii durabile
- “Fără orașe, nu putem construi o Uniune Europeană de succes” - reportaj
- Știri URBACT

UTILIZAREA STANDARDERELOR DE PROIECTARE PENTRU OBȚINEREA UNOR REZULTATE DE SUCCES ÎN DOMENIUL LOCUIRII DURABILE

Raportul final al proiectului URBACT HOPUS este dedicat locuirii durabile în Europa. Raportul explică de ce standardele în urbanism sunt un instrument necesar în obținerea unui spațiu urban de calitate, a unui design atrăgător și a unui nivel ridicat al performanței în domeniul construcțiilor. Rezumatul raportului prezentat în continuare are la bază o analiză elaborată de Philip Stein și Matthew Carmona.

Procesul de proiectare a unor locuințe de calitate presupune conlucrarea autorităților locale cu investitorii privați interesați de domeniul dezvoltărilor rezidențiale, dar și cu mulți alți actori cheie, fiecare urmărind câte un obiectiv distinct. În condițiile crizei actuale, multe dintre programele privind locuințele sociale dezvoltate în Europa au pierdut din impulsul inițial sau, în multe cazuri, acestea lipsesc cu desăvârșire. Un motiv suficient

pentru care dezvoltatorii privați au preluat inițiativa, conducând la o dezvoltare urbană mai mult sau mai puțin fragmentată, în funcție de eficiența modelului local de guvernare. Rezultatul este un oraș puternic orientat către piața de consum, în care modalitatea prin care locuințele sunt oferite pieței este asemănătoare unui supermarket. Controlul riguros al calității impus produselor alimentare nu are însă un corespondent pe piața locuințelor, creându-se o situație în care este dificil pentru consumatori / utilizatori să evalueze din timp în ce anume investesc.

Ca reacție la tendințele actuale de dezvoltare a unei locuiri la standarde scăzute, partenerii proiectului HOPUS (Universitatea La Sapienza din Roma, Universitățile din Gdansk, Delft și Minho, primăria și Universitatea Reggio di Calabria) au căutat răspuns la următoarea întrebare: “este posibilă condensarea unor principii de proiectare pentru stabilirea unui set de standarde minimale care să asigure un spațiu public mai uman, mai coerent și mai durabil?”

Îndrumarea oferită de proiectare este una dintre posibilitățile de a controla procesul de transformare a orașului, oferind în același timp o substanțială libertate de expresie în cadrul unui întreg omogen. Aceasta orientare poate fi descrisă ca fiind compusă dintr-o “serie de instrumente care stabilesc parametrii de proiectare în scopul dezvoltării mai eficiente a acestui proces” și poate lua forme diferite, cum ar fi ghiduri de proiectare, strategii de proiectare, clasificări ale mărcilor și standarde de proiectare.

Partenerii proiectului HOPUS au descoperit că standardele de proiectare, ca latură

complementară a planificării urbane, pot depăși decalajul care separă viziunea urbană de proiectarea de construcții. Un exemplu în acest sens este orașul Swindon, unde dezvoltatorul a 4500 de locuințe pe o suprafață de 309 de hectare a gestionat, cu sprijinul unui proiectant consultant și în înțelegere cu Consiliul Local al orașului, procesul de definire a unor standarde de proiectare, stabilite ca parte a procesului de sistematizare a zonei.

Câteva exemple oferite de partenerii proiectului HOPUS:

Primăria orașului Reggio Calabria și Universitatea “Mediterranea” din Reggio Calabria au elaborat un plan comun de acțiuni care vizează re tehnologizarea fondului existent de clădiri. Prin grija Universității, a fost întocmit un manual de practică, bazat pe experiențe trecute din domeniu, și s-a trecut la implementarea soluțiilor în cadrul a două proiecte pilot. Prin implicarea asociațiilor de constructori și organizațiilor industriilor locale în dezvoltarea conținutului tehnic și operațional al manualului, a fost creat și un [grup local de sprijin](#) al proiectului care a promovat implementarea planului de acțiuni. La încheierea primelor etape de monitorizare, manualul de practică va fi adoptat la nivelul orașului și va deveni astfel un standard pentru toate acțiunile de re tehnologizare a fondului construit existent, atât pentru locuințele private, cât și pentru locuințe sociale.

Universitatea de Tehnologie din Gdansk a format un grup de sprijin local compus din mai multe instituții publice, agenții de planificare și constructori privați, actori implicați și activi în domeniul locuirii. Astfel, partenerul HOPUS a pornit de la considerentul de bază potrivit căruia structura de guvernare a Poloniei este, la ora actuală, puternic influențată de capitalul privat, care împiedică o dezvoltare urbană echilibrată, în favoarea unor soluții speculative.

Acțiunea locală a fost în principal îndreptată către creșterea gradului de conștientizare în rândul diverselor părți interesate asupra beneficiilor potențiale care însoțesc dezvoltarea urbană integrată, în ceea ce privește creșterea calității spațiului urban. Conferința organizată în aprilie 2009 în Gdynia a diseminat către o largă audiență de specialiști teme legate de utilizarea sistemelor avansate pentru dezvoltarea de locuințe.

Mai multe informații:

- HOPUS: *Housing for Europe, strategy for quality in urban space, excellence in design and performance in building* – pe website-ul URBACT
- Prezentarea rezultatelor proiectului HOPUS- pe website-ul URBACT
- "Design Coding and the Creative, Market and regulatory tyrannies of Practice", Matthew Carmona – Tribuna URBACT

REPORTAJ

“Fără orașe, nu putem construi o Uniune Europeană de succes”

Johannes Hahn, care este din octombrie 2009 comisar european pentru politici regionale, vorbește în reportajul următor despre potențialul de dezvoltare al orașelor europene, dar și despre dezavantajele oferite de acestea, despre inovație, economisirea energiei, identități culturale.

Aveți în Austria o viață profesională bogată și diversificată, atât în sectorul privat, cât și în sfera politicii. De ce ați ales în anul 2009 să deveniți comisar european?

Am fost din totdeauna un supporter puternic al Uniunii Europene, ca unul dintre cele mai mari proiecte de pace din timpurile noastre. În partidul din care fac parte, aparțin unui grup de persoane care a susținut activ aderarea Austriei la Uniunea Europeană. Este o deosebită onoare pentru mine să lucrez pentru UE, mai ales în domeniul politicii regionale, un domeniu interesant și plin de provocări, deoarece aici se realizează efectiv idealul european.

Care sunt principalele priorități ale domeniului pe care îl gestionați la nivelul Uniunii Europene?

Sunt trei domenii importante în care mi-aș dori ca politica regională să fie mai activă și poate mult mai puternică:

- În primul rând, politica regională ar trebui să fie concentrată pe ideea de diversitate. Acest lucru se traduce printr-

o orientare a resurselor către mai puține priorități și obiective, asigurând în același timp, regiunilor și statelor, marjele necesare pentru ajustarea programelor la nevoile specifice. Avem nevoie de o politică adaptabilă, care să ofere rezultate concrete cetățenilor.

- În al doilea rând, îmi doresc ca politica regională să aibă **rolul unui catalizator**. Trebuie să eliberăm potențialul fiecărei regiuni pentru a contribui la societatea și economia noastră. Trebuie să consolidăm obiectivele actuale ale politicii de coeziune, prin aceasta înțelegând să punem accentul pe prioritatea financiară acordată celor mai sărace regiuni, dezvoltând un sistem de tranziție corect și întărind intervențiile în zonele mai dezvoltate.
- În al treilea rând, politica regională ar **trebui să considere problemele orașelor ca prioritate pe agenda publică**. Trebuie să dezvoltăm o politică urbană incluzivă pentru o Europă mai sănătoasă și mai bogată, concentrată, de exemplu, pe investiții în transport și politici de reducere a consumului de energie în orașe.

Cum va arăta politica regională în următorii ani, în viziunea dumneavoastră?

Politica regională este o politică de investiții care ar trebui să servească toate regiunile și orașele Europei. Este o investiție în viitorul Europei, nu un act de caritate. Acest lucru este reflectat în elaborarea Strategiei Europa 2020. În acest document ne proiectăm obiectivul ambițios de a asigura refacerea economiilor și, în același timp, abordarea provocărilor viitoare. Consider că această legătură este vitală pentru a asigura o dezvoltare mai „verde” a Europei, mai incluzivă social și, în definitiv, mai durabilă.

Credeți că viitoarea politică de coeziune ar trebui să pună accentul pe problemele orașelor?

Da, absolut! Nu putem construi o Uniune Europeană de succes fără ajutorul orașelor. De aceea, orașele sunt vitale pentru Strategia Europa 2020. În primul rând, orașele au potențial unic pentru **o dezvoltare cu grijă față de mediu și ținând cont de incluziunea socială**. Orașele noastre au cel mai mare potențial de conservare a energiei,

și tot aici ne așteptăm ca problemele sociale să aibă cel mai mare impact.

Al doilea motiv este dat, desigur, de faptul că investițiile necesare vor necesita **sprijin financiar consistent**, în special pentru a demonstra beneficiile noilor sisteme energetice sau a inovațiilor în domeniul social. Consider ca Politica de Coeziune și puternicele sale instrumentele financiare vor trebui să joace un rol important în acest sens.

După cum știți, Programul URBACT permite orașelor europene să conlucreze pentru a găsi soluții concrete la provocările actuale. Cunoașteți în profunzime situația acestor orașe, în special cunoașteți Viena, oraș în care ați lucrat mult timp. După părerea dumneavoastră, care sunt principalele active ale orașelor?

Astăzi, peste 70% dintre cetățenii Europei trăiesc în orașe și mai mult de 80% din Produsul Intern Brut este produs în orașe. Orașele sunt motoare ale economiilor regionale și naționale. **Inovarea** apare cu precădere în orașe. Dar să nu uităm, totodată, de competențele lor în materie de integrare și în rolul lor în **modelarea identităților culturale**. Acestea sunt puncte forte asociate de obicei orașelor și care ar trebui să fie folosite și dezvoltate pentru politica regională. Avem nevoie de orașe pentru o Europă mai sănătoasă și mai bogată!

Care sunt principalele puncte slabe ale orașelor?

Polarizarea socială este în mod clar unul dintre punctele slabe. Consumul de energie poate fi considerat un alt punct slab. Potrivit estimărilor mondiale, orașele utilizează aproximativ două treimi din cererea de energie totală, generând până la 70% din emisiile de CO₂. Diminuarea acestor procente este o adevărată provocare. Pe de altă parte, orașele reprezintă și o parte a soluției la această problemă: mulțumită densității crescute a structurii lor, orașele pot asigura o eficiență a consumului energetic mai mare decât a altor zone, având un potențial crescut pentru reducerea efectivă a consumului. Stilurile de viață urbane tind, de asemenea, să fie mai puțin consumatoare de energie. De exemplu, locuitorii orașelor își folosesc autovehiculele mai puțin decât locuitorii zonelor rurale și pot beneficia de sisteme de încălzire comune.

Rolul Programului URBACT este de a promova o abordare integrată a dezvoltării urbane durabile. Ce înseamnă acest lucru pentru dumneavoastră?

Pentru mine, totul constă în modalitatea în care trebuie abordată chestiunea dezvoltării urbane. Aceasta este o abordare holistică, intersectorială, care în mod ideal reunește măsuri din diferite sectoare ale politicii (economie locală, probleme sociale, acțiuni adresate mediului). Această abordare constă în dezvoltarea unor parteneriate puternice între actorii cheie locali, diferitele nivele ale administrației și cetățeni. Pot spune aceste lucruri din experiența proprie avută în urma programului URBAN, căruia îi oferă o adevărată valoare adăugată.

Mai multe informații:

- CV Johannes Hahn – pe website-ul EUROPA
- Declarație în Parlamentul European

ȘTIRI URBACT

Noi măsuri de îmbunătățire a condițiilor de locuire a populației rome

Parlamentul European a aprobat o propunere a Comisiei Europene care face posibilă utilizarea Fondului European de Dezvoltare Regională pentru îmbunătățirea locuirii comunităților marginalizate. [Partenerii proiectului URBACT Roma-Net](#), care urmărește îmbunătățirea integrării populației rome, au salutat această propunere.

Noile măsuri adoptate vor extinde utilizarea Fondului European de Dezvoltare Regională (FEDR) pentru finanțarea intervențiilor în domeniul locuirii pentru comunitățile

marginalizate în toate statele membre. Amendamentul este explicit, dar nu vizează exclusiv populația romă. Măsurile se referă la îmbunătățirea locuințelor existente și la construirea de locuințe noi, atât în mediul rural, cât și în cel urban. Finanțarea FEDR nu se va aplica proprietarilor privați, fiind eligibile doar proiectele implementate de autoritățile publice.

Mai multe informații:

- New measures to improve housing conditions – pe website-ul URBACT
- Special report: Roma-Net - Returning Dignity to the Roma People - pe website-ul URBACT
- Roma-Net - pe website-ul URBACT
- The European Union and the Roma - pe website-ul EUROPA

Toate legăturile din textul buletinului direcționează către website-ul URBACT, unde informația este disponibilă doar în limbile engleză și franceză.

URBACT II

URBACT este un program european care facilitează schimbul de informații în vederea promovării dezvoltării urbane durabile. Programul oferă posibilitatea orașelor să concluzeze în scopul obținerii de răspunsuri la provocările urbane majore, confirmând rolul crucial pe care centrele urbane îl au în confruntarea cu schimbările tot mai complexe prin care trece societatea. URBACT susține orașele în dezvoltarea de soluții pragmatice, noi și durabile, care integrează dimensiunile socială, economică și cea privind mediul înconjurător. Programul facilitează schimbul de bune practici și experiențe între toți specialiștii europeni implicați în domeniul politicii urbane. În prezent, în Programul URBACT sunt implicate 185 de orașe, 29 de țări și 5000 de participanți activi.

Direcția Generală Dezvoltare Teritorială din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului îndeplinește rolul de Punct Național de Diseminare (PND) în România, având atribuții de diseminare a informațiilor privind derularea acestui Program. Pe pagina PND URBACT veți putea consulta lunar un buletin informativ transmis de către Secretariatul Programului URBACT, conținând note, rapoarte și știri din domeniul dezvoltării urbane durabile.

www.urbact.eu

www.mdrt.ro